

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	
Dokumentinio (spaudos ir rankraštinio) paveldo teorija ir tyrimai	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos	
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS
Paskaitos		Konsultacijos	2 ECTS
Individualus	5 ECTS	Seminarai	
Dalyko anotacija			
<p>Dalyko turinys</p> <p>Dokumentinio (rankraštinio bei spausdintinio) paveldo ir kultūrinės tapatybės sąsajų, socialinės sklaidos, istorinės atminties konstravimo postmoderniame diskurse ir skaitmeninėje erdvėje problemos. Tyrimų paradigmos (Bernhardas Fabianas, Robertas Darntonas, Luigi Balsamo, Maurice Halbwachs, Pierre Nora, Dame Frances Yates, Mary Carruthers, Umberto Eco ir kt.). Kultūrinės, socialinės, istorinės ir kolektyvinės atminties konceptai. Civilizacinis tyrimų kontekstas. Komparatyvizmo, kultūrinio reliatyvizmo, struktūralizmo teorijos dokumentinio paveldo tyrimuose. Bendrieji ir specialieji (šaltiniotyrisinis, bibliografinis, tipografinis, proveniencinis, tekstologinis, funkcinis ir kt.) tyrimo metodai bei jų sintetiniai deriniai. Lietuvos dokumentinio paveldo tyrimų institucionalizacija.</p> <p>Dokumentinio paveldo tyrimai socialinių, humanitarinių ir informacijos mokslų sankirtoje. Etiniai ir teisiniai dokumentinio paveldo valdymo ir tyrimų klausimai. <i>Istorinės atminties</i> ir <i>kultūrinės atminties</i> sąvokų turinys, jų sąveika ir svarba dokumentinio paveldo tyrimams. Kultūrinis kapitalas, dokumentinio paveldo ekonominė vertė. Dokumentinio paveldo tyrimų ir sklaidos poveikis visuomenės gerovei.</p> <p>Dokumentinio paveldo apibrėžtis. Dokumentų tipologija. Spausdintinio ir rankraštinio paveldo skirties problema. Įpaveldinimo procesas. Dokumentinio paveldo rinkiniai, kolekcijos, jų kilmės, raidos ir sudėties tyrimų problemos. Lietuvos dokumentinio paveldo sistema ir jos valdymas. Kintančios kultūrinės, socialinės ir nacionalinės aplinkos iššūkiai paveldo valdymo procesams. Lietuvos atminties institucijų (archyvų, bibliotekų ir muziejų) sąveika, pasiekimai ir problemos. Svarbiausios rankraštinio ir spausdinto paveldo saugyklos, telkinių ypatumai. Dokumentinio paveldo tyrimų centrai, jų veiklų kryptys, darbų temos. Dokumentinio paveldo saugojimo ir išsaugojimo problematika, skaitmeninių tyrimų technologijų taikymo išsaugojimo procese galimybės. Vartotojo ir dokumento santykis, technologijų įtaka jo kaitai. Priemonės prieigai skaitmeninėje aplinkoje. Skaitmeninės prieigos pranašumai ir problemos. Dokumentinio paveldo rinka. Institucijų ir fizinių asmenų paveldo kaupimo motyvai, būdai ir finansinės galimybės. Bibliofilija ir kolekcionavimas. Lietuvos tautinių bendrijų dokumentinis paveldas, jo ypatumai. Dokumentinis paveldas mikroistorijos, regionų ir bendruomenių praeities tyrimuose bei tapatumo formavimo procesuose. Dokumentinio paveldo aksiologija. Kultūrinės vertybės ir jų ypatumai. Dokumentinio paveldo verčių interpretacija, sąveika su dokumentinio paveldo tyrimais. Senosios ir naujosios knygos ribos samprata, atrankos kriterijai ir tradicijos. Knygos paminklo kategorija. Autentiškumo, originalumo problemos skaitmeninėje aplinkoje.</p> <p>Faktografiniai ir analitiniai dokumentinio paveldo tyrimai, jų kompleksiskumas. Nacionaliniai ir tarptautiniai, skaitmeniniai ir publikuoti ištekliai, informacijos duomenų bankai dokumentinio paveldo tyrimams. Dokumentinio paveldo tyrimų įvairovė (inkunabulistika; knygų ženklai (proveniencijos, <i>graffiti</i>, marginalijos ir kt.) ir artefaktai (prieknyginė medžiaga ir kt. daiktai); filigranistika; knygų įrišų tyrimai; bibliografiniai tyrimai; biografistika), jų metodologijos, specifika, specializuoti ištekliai. Biografistikos santykis su autobiografistika ir egodokumentika. Genealoginiai tyrimai dokumentinio paveldo požiūriu.</p> <p>Dokumentinio paveldo interpretacinės schemas atminties institucijose. Integruojantis</p>			

požiūris į rankraštinio ir spaudos paveldo įprasminimą. Atminties naratyvai, atminties objektų reprezentacija ir istoriografijos principai skaitmeninėje terpėje. Rankraštinio ir spaudos paveldo išsaugojimo bei aktualizavimo formos. Institucinis rašto ir knygos muziejus. Patirtys ir tradicijos Europos valstybėse. Dokumentinio paveldo ekspozicijos, išsaugojimo ir aktualinimo objektai (rašto ir knygos paminklai, su raštu ir knyga susiję artefaktai, spaudos technika, personalijos). Muziejaus sąveika su kitomis regiono atminties institucijomis.

Studijų metodai

Individualios konsultacijos su dalyką kuruojančiais dėstytojais.

Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato rengimas pagal dalyką kuruojančių dėstytojų suformuluotus klausimus.

Vertinimo metodai

Mokslinis referatas (30 000–40 000 spaudos ženklų) dalyką kuruojančių dėstytojų suformuluotų klausimų pagrindu.

Diskusija žodžiu mokslinio referato pagrindu.

Pagrindinė literatūra

Atminties komunikacija archyvuose, bibliotekose ir muziejuose: mokslo, politikos ir praktikos sąveika: tarptautinės mokslinės konferencijos medžiaga, 2007, spalio 4–5 d. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2008. 288 p. ISBN 978-9955-33-314-2

Atminties kultūrų dialogai Ukrainos, Lietuvos, Baltarusijos (ULB) erdvėje. Sud. A. Nikžentaitis, M. Koczyński. Vilnius 2015, p. 13–15. ISBN 978-9955-847-93-9

Atminties daugiasklaidumas: miestas, valstybė, regionas. Sud. A. Nikžentaitis. Vilnius, 2013, p. 7–34, 89–109, 22–264, 517–538. ISBN 978-9955-847-67-0

Bibliotheca Litwana II: Atminties institucijų rinkiniai. Sud. Arvydas Pacevičius. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2012. 568 p. ISBN 978-609-459-014-6

BRAUDEL, Fernand. *Civilizacijų gramatika*. Vilnius, 2020, p. 357–461. ISBN 978-609-427-451-0

BRAZIŪNIENĖ, Alma. Knygos muziejus: kai kurie probleminiai teoriniai ir istoriniai aspektai. *Knygotyra*. 2018, t. 71, p. 103–129. DOI: <https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2018.71.5>

Cultural Heritage in a Changing World. Eds. by Karol Jan Borowiecki, Neil Forbes, Antonella Fresca. Cham: Springer International Publishing: Imprint: Springer, 2016, p. 3–15; 37–96; 110–123. ISBN 978-3-319-29544-2

ČIUBRINSKAS, Vytis. *Socialinės ir kultūrinės antropologijos teorijos*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2007. 272 p. ISBN 978-9955-12-283-8

ČIURINSKAS, Mintautas. *XVI–XVII amžiaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės biografistika*. Vilnius, 2006. 237, [1] p. ISBN 978-9955-698-34-0

DANE, Joseph A. *Blind impressions: methods and mythologies in book history*. Philadelphia (Pa.): University of Pennsylvania Press. 2013. VIII, 218 p. ISBN 978-0-8122-4549-3

European Cultural Heritage in the Digital Age: Creation, Access and Preservation. Ed. by David Shaw. London: Consortium of European Research Libraries, 2004. 64 p. ISBN 978-0-9541-5352-6

FOOT, Mirjam Michaela. *Bookbinders at work: their roles and methods*. London: British Library; New Castle (Del.): Oak Knoll Press, 2006. VIII, 163 p. ISBN 0-7123-4901-4

HALBWACHS, Maurice. *The Collective Memory*. New York: Harper & Row Colophon Books, 1980. 182 p. ISBN 978-0-1953-3741-9

KAUNAS, Domas. *Kristijono Donelaičio atminties paveldas*: studija. Vilnius: VšĮ Akademinė leidyba, 2016, p. 22–54. ISBN 978-9-9553-3696-9

KAUNAS, Domas. *Mažosios Lietuvos knygų link*: dokumentinio paveldo socialinėje aplinkoje sakytinė ir vaizdinė istorija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013, p. 7–10. ISBN 978-609-459-230-0

Landmark essays on archival research. Ed. Lynée Lewis Gaillet ... [et al.]. New York and

London: Routledge, 2016. VIII, 324 p. ISBN 978-1-138-89786-1			
MANŽUCH, Zinaida. Atminties institucijos: saugyklos, teatrai, lobynai ar duomenų bazės? <i>Knygotyra</i> , 2008, t. 51, p. 126–147. DOI: https://doi.org/10.15388/kn.v51i0.7894			
NAVICKIENĖ, Aušra. Eduardas Volteris ir XX a. pradžios knygos mokslo institucionalizacija = Eduardas Volteris and the institutionalization of book science in the early 20th century. <i>Knygotyra</i> . 2019, t. 73, p. 230–263. DOI: 10.15388/Knygotyra.2019.73.39			
NORA, Pierre. Pasaulinė atminties viešpatija. Iš <i>Europos kultūros profiliai: atmintis, tapatumas, religija</i> . Sud. A. Samalavičius. Vilnius: Kultūros barai, 2007, p. 9–23. ISBN 978-9955-9648-8-9			
<i>The Oxford handbook of public heritage theory and practice</i> . Eds. by Angela M. Labrador, Neil Asher Silberman. Oxford University Press, 2018, p. 139–154; 209–222; 371–403. ISBN 978-0-1906-7631-5			
<i>Pamirštoji mecenatystė: dovanų Vilniaus universiteto bibliotekai knyga, 1792–1832</i> . Sud. ir parengė Arvydas Pacevičius. Vilnius: UAB DABAexpo, 2010. 319 p. ISBN 978-9955-33-629-7			
PACEVIČIUS, Arvydas. Egodokumentų tyrimai: senos erdvės – nauji horizontai. <i>Bibliotheca Litwana</i> , 2018, t. 4, p. 11–20. DOI: https://doi.org/10.15388/BibLita.2017.12124			
PACEVIČIUS, Arvydas. Rankraštinis paveldas ir istorinė atmintis. Iš <i>Rankraštinis paveldas Lietuvos kultūroje ir istorinėje atmintyje: 2005 04 20 konferencijos medžiaga</i> . Panevėžys: Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, 2006, p. 8–21. ISBN 9955-659-12-2			
PACEVIČIUS, Arvydas. <i>Vienuolynų bibliotekos Lietuvoje 1795–1864 metais: dingęs knygos pasaulis</i> . Vilnius: Versus Aureus, 2005. 311 p. ISBN 9955-601-79-5			
PRUSKUS, Valdas. <i>Ekonomika ir filosofija: sąveikos ir trajektorijos</i> . Vilnius, 2017, p. 65–106. ISBN 978-609-457-987-5			
<i>Realms of Memory: The Construction of the French Past</i> . Ed. by Pierre Nora. New York: Columbia University Press, vol. 1: Conflicts and Divisions, 1996; vol. 2: Traditions, 1997; Vol. 3: Symbols, 1998.			
Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Pedag. vardas	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Domas Kaunas	Habil. dr.	Prof.	KAUNAS, Domas; REKAŠIŪTĖ, Kotryna; STRUNGYTĖ-LIUGIENĖ, Inga. Zur geistigen Bildung, Schrift- und Buchkultur der Angehörigen der Gemeinschaftsbewegung Preußisch-Litauens . <i>Annaberger Annalen über Litauen und deutsch-litauische Beziehungen</i> , 2019, nr. 27, p. 26–61. Prieiga internetu: http://annaberger-annalen.de/jahrbuch/2019/5_Surinkimininkai_AA27.pdf
			<i>Aš esu Etmės Evė. Ieva Simonaitytė amžininkų liudijimuose: simonaitistikos šaltinių publikacija</i> . Liudijimus užrašė, rinkinį sudarė ir parengė leisti Domas Kaunas. Antroji laida. Vilnius: Vilniaus universiteto laida, 2019. 332 p. ISBN 978-609-07-0102-7
			KAUNAS, Domas. Kristupas Sturys (Christoph Sturies) Preußisch-litauischer Pfarrer zwischen Amt und nationaler Identität. <i>Annaberger Annalen über Litauen und deutsch-litauische Beziehungen</i> . Bonn: Annaberger Annalen. 2018, nr. 26, p. 184–206. Prieiga internetu: https://www.lituanistika.lt/content/78965

			<p>KAUNAS, Domas. Adamo Honory'io Kirkoro knygų leidyba lietuvių kalba Rusijos imperijos įvesto lietuviškosios spaudos draudimo laikais. <i>Knygotyra</i>. 2018, t. 71, p. 71–102. DOI: https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2018.71.4</p> <p>KAUNAS, Domas. Rašytojos Ievos Simonaitytės 120-metis: atmintis, paveldas ir komunikacija. <i>Knygotyra</i>, 2018, t. 70, p. 219–261. DOI: https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2018.70.11816</p>
Aušra Navickienė	Dr.	Prof.	<p>NAVICKIENĖ, Aušra. Eduardas Volteris ir XX a. pradžios knygos mokslo institucionalizacija. <i>Knygotyra</i>, 2019, t. 73, p. 230–263. DOI: 10.15388/Knygotyra.2019.73.39</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. Publishing in national languages in the 19th century: the case of the Baltic region. Iš <i>Kultura książki w humanistycznej współczesnej</i>. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2018, p. 163–173. ISBN 978-832-293-596-5</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. Формирование наук о книге и Виленский университет в первой трети XIX в. Iš <i>Беларуская кніга ў кантэкście сусветнай кніжнай культуры. Вып. 7. Нараджэнне кнігазнаўчай думкі і паўстанне навукі пра кнігу: vitae parallelae: зб. навук. прац, прысвеч. 500-годдзю беларускага кнігадрукавання</i>. Склад. Л. І. Доўнар, Т. А. Самайлюк. Мінск: БДУКМ, 2017, p. 52–74. ISBN 978-9855-22194-5</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. Joachimas Lelewelis ir jo Dvejetas bibliografinių knygų. Iš LELEWELIS, Joachimas. <i>Dvejetas bibliografinių knygų</i>. T. 3: Studija ir anotuoti asmenvardžių rodyklė. Studijos autorė Aušra Navickienė. Vilnius: Versus Aureus, 2016, p. 13–114, 475–484. ISBN 978-9955-34-340-0</p> <p>NAVICKIENĖ, Aušra. “Contrafaction” in Lithuanian book publishing in the first two-thirds of the nineteenth century: The publication of Apej brostwą blaivystes. <i>Lingua Franca: The History of the Book in Translation</i> [interaktyvus], 2016, issue 2 (Eastern Europe and the Baltic States), [p. 1–18]. Prieiga internetu: http://www.sharpweb.org/main/wp-content/uploads/2016/06/Navickiene_Paper.pdf.</p>
Arvydas Pacevičius	Dr.	Prof.	<p>PACEVIČIUS, Arvydas. Germans and the “New Enlightenment“, 1792–1832: The Case of Vilnius University Library. Iš <i>Baltisch-deutsche Kulturbeziehungen vom 16. bis 19. Jahrhundert. Band II: Zwischen Aufklärung und nationalem Erwachen</i>. Heidelberg: Universitätsverlag Winter GmbH Heidelberg, 2019, p. 69–88. ISBN 978-</p>

			<p>38253-6-881-4</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas. Mokslinė komunikacija Vilniaus universitete 1823–1832 metais (remiantis Vilniaus universiteto bibliotekos dienynu). Iš <i>Vilniaus universitetas: tradicijų tąsa, pertrūkiai ir išradimai</i>: 2018 m. balandžio 6 d. vykusios konferencijos pranešimų pagrindu parengti straipsniai: Vilniaus universiteto leidykla, 2018, p. 27–55. ISBN 978-6090-70-041-9</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas. Cultural relations between Dünaburg and Vilnius in the second half of the 18th century – beginning of the 19th century: the case of Jesuit book collections. Iš <i>Vēsture: avoti un cilvēki</i>, 2018, t. 21, p. 286–293. Prieiga internetu: https://du.lv/wp-content/uploads/2018/01/Vesture_XXI_2018_internets.pdf</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas. Dar carski z 1829 r. – książki Uniwersytetu Wileńskiego przekazane Bibliotece Abowskiej w Helsinkach. Iš <i>Z badań nad książką i księgozbiorami historycznymi</i>. Tom specjalny: Polonika w zbiorach obcych. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA. 2017, p. 121–138. Prieiga internetu: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-7a17233f-e534-42a6-b7f8-775469773895/c/121-138_Pacevicius.pdf</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas; NAVICKIENĖ, Aušra. Dokumentas apie pasirengimą knygos mokslų studijoms Vilniaus universitete ir bibliotekos komplektavimo strategijas pirmaisiais XIX a. dešimtmečiais. <i>Knygotyra</i>, 2017, t. 69, p. 216–252. DOI: https://doi.org/10.15388/kn.v69i0.10959</p> <p>PACEVIČIUS, Arvydas. Masonų knygos kultūros raiška XIX amžiaus Lietuvoje. <i>Knygotyra</i>, 2016, t. 67, p. 115–147. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.67.10179</p>
Tomas Petreikis	Dr.	Doc.	<p>PETREIKIS, Tomas; DAPKIEVICZ, Jolanta. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės lenkų kalba XVI a. antroje pusėje. Iš <i>XVI a. Lietuvos knygos lenkų kalba: kontrolinis sąrašas; mokslo studija; XVII–XVII a. taisymai ir papildymai</i>. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2020, p. 18–59. ISBN 978-609-405-206-4</p> <p>PETREIKIS, Tomas. Tarptautinių daugiakalbių lietuviškųjų periodinių leidinių leidyba (1904–1940). <i>Knygotyra</i>, 2019, t. 72, p. 233–254. DOI: https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2019.72.27</p> <p>PETREIKIS, Tomas. Šiaulių leidėjų patirtys atgavus lietuvišką spaudą (1904–1915 metais). Iš <i>Spauda ir leidyba lietuvių tautos istorijoje: vardai, idėjos, darbai, įvykiai: mokslo straipsnių rinkinys</i>.</p>

			<p>Šiauliai, 2019, p. 37–74. ISBN 978-609-8237-05-4</p> <p>PETREIKIS, Tomas. Profesionalioji lietuvių periodika: leidybos ir raidos 1823–1940 m. istorija. Iš <i>Lietuvos bibliografija. Serija B, Periodiniai leidiniai lietuvių kalba, 1823–1940 = Lithuanian Serials 1823–1940</i>. D. 1: <i>Poligrafiniu būdu spausdinti leidiniai</i>. K. 1: <i>A–N</i>. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2018, p. 15–47. ISBN 978-609-405-172-9</p> <p>PETREIKIS, Tomas. Aukštaitijos knygos kultūros tyrimų metmenys. Iš <i>Egodokumentika Aukštaitijos knygos kultūros kontekste</i>. Vilnius, 2018, p. 15–32. Prieiga internetu: http://www.zurnalai.vu.lt/bibliotheca-lituana/article/view/11764</p> <p>PETREIKIS, Tomas. Regionalizmo raiška šiuolaikinėje Lietuvos knygų leidyboje: tarminės knygos. <i>Knygotyra</i>, 2016, t. 66, p. 213–230. DOI: https://doi.org/10.15388/kn.v66i0.10025</p>
Rima Cicėnienė	Dr.	Asist.	<p>CICĖNIENĖ, Rima. LMAVB informacijos išteklių fondo valdymas: tradicija, ypatybės, problemos ir perspektyvos. <i>Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka</i>, 2020, t. 9, p. 145–181.</p> <p>CICĖNIENĖ, Rima. Rankraštinė Jano Hevelijaus Selenografija Vilniuje. <i>Knygotyra</i>, 2019, t. 72, p. 34–61. DOI: https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2019.72.20</p> <p>CICĖNIENĖ, Rima. Rankraštinių ir spausdintinių LDK XVI a. – XVII a. knygų pasaulis: sąsajos ir sankirtos. <i>Knygotyra</i>, 2017, t. 68, p. 7–37. DOI: https://doi.org/10.15388/Knygotyra.68.10714</p> <p>ЦИЦЕНЕНЕ, Рима. Традиции письменности Великого Княжества Литовского до начала 16 века. Iš <i>Францыск Скарына: асоба, дзейнасць, спадчына</i>. Мінск, 2017, p. 12–26. ISBN 978-98-5082-151-5</p> <p>CICĖNIENĖ, Rima. <i>Atminimų sodai</i>: albumistikos etiudai, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos <i>album amicorum</i> katalogas. Parengė Rima Cicėnienė, Reda Griškaitė. Vilnius: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, 2016, p. 595–757. ISBN 978-9986-498-69-8</p>
Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2021 m. vasario 15 d., protokolo Nr. (4.10) 160000-KT-42			
Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė			